

РЕШЕНИЕ

№ 13267

гр. София, 28.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 66 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: М.Ш

при участието на секретаря Г.Х
като разгледа докладваното от М.Ш Гражданско дело № 20221110143084 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по предявени от ЕТ „.....“ против „.....“ **ЗАД искиове с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД** за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата отсумата от **24 487 лв.** – застрахователно обезщетение по застраховка „Каско“ № ***** от 19.09.2019 г., ведно със **законната лихва** върху главницата считано от подаване на исковата молба в съда – 09.08.2022 г., до погасяване на вземането, както и сумата от **3 503,01 лв.** - лихва за забава за периода 12.03.2021 г. – 08.08.2022 г. Претендира разноски.

Ищецът твърди, че е лизингополучател по договор за финансов лизинг от 18.10.2018 г. с лизингодател „*****“ АД относно МПС ***** , рег. № ***** , като за МПС е сключен от лизингодателя договор за застраховка имущество „Каско“ № ***** от 19.09.2019 г. с ответника. С договор за цесия от 03.08.2022 г. „*****“ АД е прехвърлило на ищеца вземанията си по договора във връзка с настъпило на 11.09.2020 г. в гр. София, бул. „*****“ застрахователно събитие кражба, като ответникът – застраховател е уведомен за цесията на 05.08.2022 г. На 10.09.2020 г. в гр. София на бул. „*****“ водачът ***** паркирал МПС ***** , рег. № ***** пред дома си вечерта и на сутринта на следващия ден 11.09.2020 г. установил, че МПС е изчезнало. Подаден е сигнал за кражба и образуваното ДП № 0000000000000000/2020 г. по описа на 07 РУ СДВР, пр.пр. 1111111111111111/2020 г. по описа на СРП, което е спряно с постановление от 09.03.2022 г. Ищецът сочи, че по време на отнемането на МПС малкият талон в оригинал се е намирал в него, което обстоятелство съобщил на застрахователя. Според ищеца средната пазарна стойност на МПС от тази марка към

датата на отнемането е 44 998,76 лв. Ответникът заплатил на ищеца сумата от 20 511,76 лв. – застрахователно обезщетение, като се обосновал, че оставянето на свидетелство за регистрация на МПС част 2 в МПС е допринесло за настъпване на застрахователното събитие, поради което намалява обезщетението наполовина. Ищецът сочи, че липсва причинно –следствена връзка между настъпването на събитието – кражба, и наличието на талона в МПС. Оспорва да са налице законови или договорни основания за намаляване на обезщетението. Дори да има предвиден такъв текст в договора или ОУ, твърди *нищожност* на съответните клаузи като противоречащи на чл. 395, ал. 1 и ал. 4 КЗ – стр. 4 от исковата молба, т. 1,2. Претендира лихва за забава считано от 12.03.2021 г., понеже е уведомил застрахователя на 11.09.2020 г. и шестмесечният срок е изтекъл на 11.03.2021 г.

В първо с.з. ищецът на първо място оспорва представените от ответника ОУ да са били приети както от него, така и от цедента му – лизингодателя, сключил договора за застраховка. Уточнява и клаузата, чиято нищожност поддържа с исковата молба – тази по т. 92 ОУ.

Ответникът в срока по чл. 131 ГПК представя отговор, в който не оспорва между него и „*****“ АД да е сключен застрахователен договор по застраховка „Каско“ относно МПС ***** , рег. № *****; не спори рискът „кражба“ да е покрит риск и събитието да се е осъществило в периода на покритие при сочения от ищеца механизъм на сочената дата и място; не спори и да е уведомен своевременно, като застрахованият е представил всички необходими документи. Не оспорва и да е уведомен за цесията, както и прехвърлянето на вземането с валиден договор за цесия в полза на ищеца.

Оспорва иска по основание и размер при твърдения, че средната пазарна стойност на имуществото е не сочената от ищеца, а 41 023,53 лв. Твърди, че поради оставянето на свидетелство за регистрация на МПС част 2 в автомобила е налице хипотезата на т. 92 ОУ. Соочи, че според т. 78,8 ОУ застрахованият или водачът са длъжни да не оставят в ППС малкия талон, а според т. 88,4,1 ОУ при уведомяване за събитието малкият и големият талон следва да се представят в оригинал, като ако това не е сторено според т. 92 ОУ обезщетението се намалява наполовина, както е и сторено. Излага, че според чл. 100, ал. 1, т. 2 ЗДвП водачът е длъжен да носи по време на управление на МПС свидетелството за регистрация, като водачът може да е собственик или упълномощено лице. Поради това малкият талон служи за идентификация за ППС и удостоверява собствеността върху ППС. Оспорва да е поставен в забава на сочената от ищеца дата. Претендира разноски.

Съдът след преценка на събраните по делото доказателства и като съобрази закона, намира следното.

Като безспорно между страните е отделено, че между ответника –застраховател, и „*****“ АД е сключен валиден застрахователен договор по застраховка „Каско“ ***** от 19.09.2019 г. относно МПС ***** , рег. № *****; че рискът „кражба“ е покрит риск и събитието от 10-11.09.2020 г. се е осъществило в периода на покритие при сочения от ищеца механизъм на соченото място - в гр. София на бул. „*****“; че ответникът е уведомен за събитието своевременно, като застрахованият е представил всички необходими документи без малкия талон. Ответникът не оспорва и да е уведомен за цесията на 05.08.2022 г. с писмо вх. № 1-101-4101-3228, както и прехвърлянето на вземането с валиден договор за цесия в полза на ищеца от 03.08.2022

г. Не се спори и че МПС е оставено паркирано от *****, който е бил надлежно упълномощен водач; че при кражбата в МПС е бил оставен малкият талон - свидетелство за регистрация на МПС част 2, в оригинал, за което застрахованият надлежно е уведомил застрахователя. Ищецът не спори, че е получил сумата от 20 511,76 лв. – застрахователно обезщетение.

По иска по чл. 405, ал. 1 КЗ в тежест на ищеца вкл. с допълнение на доклада в първо с.з. е възложено да докаже вид и размер на вредата – стойност на автомобила към датата на застрахователното събитие; падеж на задължението за изплащане на застрахователното обезщетение на 12.03.2021 г.; че клаузата на чл. 92 ОУ е нищожна на сочените от него в исковата молба основания- противоречие с императивни норми на закона; размера на дължимата лихва.

При доказване на тези обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е погасил задължението си; че е отказал плащане на застрахователно обезщетение или част от него поради неизпълнение на задължение по застрахователния договор от страна на застрахования, което е значително с оглед интереса на застрахователя, било е предвидено в закон или в застрахователния договор и е довело до възникване на застрахователното събитие; че клаузата на чл. 92 ОУ е валидна и че ОУ са приети при сключване на договора за застраховка /допълнен доклад в първо с.з./.

Между страните не се спори, а и се установява, че е налице валиден договор за застраховка имущество „Каско“ ***** от 19.09.2019 г. относно МПС *****, рег. № *****, като в срока на застрахователното покритие МПС е откраднато.

Неоснователни са възраженията на ищеца, че ОУ на застрахователя, представени с отговора, не са били приети при сключване на застраховката. Видно от полицата, то в нея е удостоверено, че застраховащият/застрахованият – лизингодателят, е бил запознат с ОУ, връчени са му и ги е приел. Представените от ответника ОУ са одобрени през м. 08.2019 г., а застрахователният договор е сключен месец след това – на 19.09.2019 г., поради което съдът намира за доказано, вкл. при липса на активно насрещно доказване, че представените ОУ са тези, които са приети при сключване на застрахователния договор.

Не се спори относно обстоятелствата относно настъпване на застрахователното събитие – кражба, както и че то съставлява покрит риск; че рискът е настъпил в периода на покритие.

Установява се от постановление по пр.пр. № 1111111111111111/2020 г. по описа на СРП, че процесното МПС е противозаконно отнето *заклучено*, чрез разрушаване на прегради- счупване на задното стъкло, но соченото от ищеца място и на сочената от него дата. ДП е спряно и се води срещу неизвестен извършител; не е открито. Районният прокурор подробно се е обосновал, че е установено лице, от чийто регистриран номер се обадило лице с предложение за откуп, но не е установено кое лице точно е провело разговора; лицето не е посочило основни белези на автомобила и не го е описало надлежно, като ищецът преди това е пуснал пост в публичното пространство- Фейсбук, относно кражбата.

Видно от уведомление от 11.09.2020 т. в сроковете, предвидени в ОУ, застрахователят е уведомен за застрахователното събитие. Видно от описа от 11.09.2020 г. и въпросните, а и ответникът не спори, то ищецът е представил всички необходими документи и устройства без един, а именно свидетелството за регистрация

на МПС - част втора. Установява се от описа, че по преписката са представени ключовете, свидетелството за регистрация на МПС - част първа, в оригинал, служебна бележка, договор за лизинг, талон за преглед.

Ответникът не спори, а и се установява от договор за цесия от 03.08.2022 г., че лизингодателят е прехвърлил на ищеца вземането си към ответника по ликв. преписка.

С писмо изх. № 2964-1/18.04.2022 г., изходящо от ответника и представено като част от ликв. преписка, ответникът е уведомил застрахования, че намалява обезщетението с 50 процента на осн. т. 92 ОУ. При определена стойност на имуществото към датата на събитието 41 023,53 лв. е заплатена на ищеца сумата от 20 511,76 лв., която ищецът е получил.

Ищецът претендира горницата, като твърди, че действителната стойност на имуществото към датата на събитието е 44 998,76 лв.; търси разликата между тази сума и заплатеното, което е 24 487 лв.

Съгласно полицата застрахователната сума е 23008 евро или 44 999,73 лв.

Според САТЕ, заключението на която съдът напълно кредитира, към датата на събитието средната пазарната стойност на МПС с първоначална регистрация от 01.07.2013 г. , е 43 498 лв. Съдът възприема именно тази стойност, която не надвишава застрахователната сума.

Видно от приложените по ликвидационната преписка ищецът неколkokратно е направил извънсъдебно признание на неблагоприятния факт, че в МПС по време на противозаконното му отнемане са останали част втора от свидетелството за регистрация на МПС.

Според чл. 78,8 на ОУ застрахованият е длъжен да не оставя в МПС която и да е част от свидетелството за регистрация. Според т. 88,4,1 ОУ при кражба на цялото МПС застрахованият е длъжен за представи в оригинал двете части на свидетелството за регистрация.

Съгласно 92 ОУ, на който се е позовал ответникът, то при настъпило събитие кражба ако застрахованият не представи „*всички комплекти устройства* за достъп и стартиране на двигателя“, както и „*двете части*“ на свидетелството за регистрация, то обезщетението се намалява с 50 процента.

Своевременно ищецът е навел твърдения за нищожност на чл. 92 ОУ – с исковата молба и уточнено в първо с.з., като възраженията за нищожност не се преклудират до първо с.з. според настоящия състав.

Съобразно разпоредбата на чл. 211, т. 2 КЗ /отм./ застрахователят може да откаже плащане на застрахователно обезщетение при неизпълнение на задължение по застрахователния договор, което е значително с оглед интереса на застрахователя и е било предвидено в закон или в застрахователния договор. В чл. 189, ал.4, чл.191, ал.2, чл. 206, ал. 3 и чл. 207, ал. 2 КЗ /отм./ изрично са предвидени хипотези, при които застрахователят може да откаже заплащане на обезщетение след настъпване на застрахователното събитие, тъй като е налице неизпълнение от застрахования на основни задължения, приети от законодателя за значителни с оглед интереса на застрахователя. По-конкретно, според чл. 207, ал. 1 КЗ /отм./ застрахованият е длъжен да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди. Съгласно ал. 2 на същия член ако застрахователното събитие е настъпило и е налице неизпълнение на това задължение от страна на застрахования, то застрахователят може да откаже плащане само ако настъпването на застрахователното събитие е следствие от

неизпълнение на задължението и това изрично е предвидено в договора. Ето защо по аргумент на цитираните разпоредби на чл. 189, ал. 4, чл. 191, ал. 2, чл. 206, ал. 3 и чл. 207, ал. 2 КЗ /отм./ тази причинна връзка следва да е налице и в хипотезата на чл. 211, т. 2 КЗ /отм./, когато неизпълненото задължение, на което се позовава ответникът, произтича не от закона, а от договора. Не може по договорен път причинната връзка между неизпълнението на задължението и настъпването на събитието да бъде презюмирана. Същата следва да се докаже от застрахователя. В този смисъл е *Решение № 49/29.07.2013 г. по т.д. №840/2012 г. на ВКС, I т.о.*

Според новия КЗ – чл. 395, ал. 1 КЗ, застрахованият е длъжен да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди, да спазва предписанията на застрахователя и на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди и да допуска застрахователя да прави проверки. Според чл. 395, ал. 4 КЗ при настъпването на застрахователно събитие застрахователят може да откаже плащане на обезщетение, ако събитието е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1 и само ако изрично е предвидил това в договора. В случай че настъпването на застрахователното събитие е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1, но това неизпълнение **не е предвидено като основание за отказ** в договора, застрахователят може да **намали** застрахователното обезщетение **съответно на тежестта на неизпълнението**. Ал. 5 на чл. 395 КЗ гласи, че независимо от ал. 4 застрахователят е длъжен да изплати обезщетение, когато неизпълнението на задължението на застрахования по ал. 1 и 2 не е в причинно-следствена връзка с настъпването на застрахователното събитие или е невъзможно определянето на вида или размера на вредата. В случая вредата е с определен размер – стойността на МПС. Според ал. 6 на чл. 395 КЗ при настъпване на застрахователното събитие застрахованият е длъжен да положи максимални усилия да намали размера на вредите и да спазва указанията на застрахователя, като при неизпълнение от страна на застрахования застрахователят има право да намали застрахователното обезщетение.

Следователно според актуалния КЗ при настъпило застрахователно събитие „кражба“ и неизпълнение на задължение на застрахования застрахователят може да намали застрахователното обезщетение, ако:

- И м а причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението и настъпването на застрахователното събитие;
- това неизпълнение не е предвидено като основание за отказ в договора.

В случая оставянето на „малкия талон“ в МПС не е предвидено като основание за отказ за изплащане на обезщетение.

Относно това дали има връзка между настъпването на събитието и оставянето на „малкия талон“ в МПС.

Според практиката по отм. КЗ, която **продължава** да е актуална поради запазване на принципните положения, то оставянето на регистрационния талон в откраднатото МПС - обект на застраховка „Каско“, при настъпване на застрахователно събитие „кражба“ не съставлява значително с оглед интереса на застрахователя неизпълнение на задълженията по застрахователния договор по смисъла на чл. 211, ал. 2 КЗ /отм./. Поради това не е основание за **пълен** отказ за изплащане на застрахователно обезщетение по чл. 208 КЗ /отм./ - така Решение № 211/06.12.2012 г. по т.д. № 1029/2011 г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение № 22/12.09.2013 г. по т.д. № 679/2011 г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение № 86/18.07.2014 г. по т. д. № 2230/2013 г. на ВКС, ТК, II т.о.

В същото време обаче следва да бъде отчетено, че неизпълнението на задължението на застрахователя да не оставя която и да е част от свидетелството за регистрация в МПС **способства** за окончателното настъпване на последиците на застрахователното събитие „кражба“, понеже затруднява откриването на МПС от компетентните органи /така Решение № 79/29.06.2012 г. по т.д. № 802/2011 г. на ВКС, ТК, I т.о./.

Съгласно чл. 33, ал. 1 вр. с, ал. 5 от Наредба № I - 45/24.03.2000 г. свидетелството за регистрация се състои от две части. Част първа /т.нар. „голям талон“/ служи за **идентифициране** на превозното средство и удостоверява правото на разпореждане на собственика с превозното средство. Част втора /т.нар. „малък талон“/ служи за идентифициране на превозното средство при движение по пътищата и се носи от водача винаги при ползване на превозното средство /чл. 33, ал. 4 от Наредбата/. Малкият талон съдържа данните за превозното средство от големия, необходими за контрол на пътя /чл. 33, ал. 5 от Наредбата/. Това налага извода, че Част II от свидетелството за регистрация е документът, задължително носен от водача на МПС при движение и достатъчен за упражняване на контрол по пътя вкл. относно собствеността на автомобила.

Поради това конкретното неизпълнение е с характеристика, отговаряща на предпоставките по чл. 395, ал. 4, изр. 2 КЗ и съществува връзка между застрахователното събитие, ограничаване на размера на вредите, и забравянето на свидетелство за регистрация – част втора, в МПС, което противозаконно отнето. Държането на документите за регистрация и собственост на превозното средство от извършителя на кражбата затруднява откриването му. В тази връзка следва да се отбележи, че МПС е лизингово и ползвателят е бил длъжен да положи необходимата грижа, като не държи документи в колата.

В този смисъл е константната практика до момента, като спорно в случая е дали разпоредбата на чл. 92 ОУ е нищожна като противоречаща на императивна норма на закона; в тази връзка с колко процента следва да се намали обезщетението и дали намаление с 50 процента е обосновано/съответства на тежестта на неизпълнението.

Ищецът не доказва клаузата на чл. 92 ОУ да е нищожна поради противоречие с чл. 395, ал. 4, изр. 2 КЗ.

Тази норма предвижда, че „в случай че настъпването на застрахователното събитие е следствие от неизпълнение на задължението по ал. 1, но това неизпълнение не е предвидено като основание за отказ в договора, застрахователят може да намали застрахователното обезщетение съответно на тежестта на неизпълнението“. В случая в чл. 92 ОУ е уговорено именно, че при неизпълнение на редица задължения, то застрахователят намаля / а не отказва изцяло/ обезщетението. Не е налице противоречие между клаузата на ОУ и текста на закона. Уговореният процент за намаляване на обезщетението се отнася до неизпълнение на *повече от едно* задължение – непредставяне на устройства, ключове, карти, двата талона. Ако не бъде представен ключът при откраднато МПС, то заложеният процент не се явява крайно необоснован. В разпоредбата на чл. 92 ОУ са предвидени повече от едно обстоятелства, които биха могли да бъдат свързани с отнемането на МПС.

Относно размера на дължимото обезщетение. Действителната стойност на МПС към момента на настъпване на застрахователното събитие е 43 498 лв.

При прилагане на нормата на чл. 395, ал. 4, изр. 2 КЗ и съобразяване на съдебната практика дължимото от ответника застрахователно обезщетение следва да се

намали с обичайния процент съгласно практиката на застрахователните компании в подобни случаи, според която процентът варира между 10 % - 30 %.

Съдът намира, че в случая обезщетението следва да бъде намалено с 20 процента. При определяне на този процент съдът съобрази, че отнемането на МПС е незабавно съобщено на компетентните органи и застрахователя. В МПС е оставен единствено т.нар. „малък талон“ или свидетелство за регистрация втора част.

Дължимото обезщетение е от **14 286,64 лв.** $\div 43\,498 \times 0,80 = 34\,798,4 \text{ лв.} - 20\,511,76 \text{ лв.}$

По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Съгласно нормата на чл. 108, ал. 1 КЗ Застрахователят е длъжен да се произнесе по претенцията по застраховки по раздел I от приложение № 1 или по т. 1 – 3, 8 – 10 и 13 – 18, раздел II, буква "А" от приложение № 1, които не са застраховки на големи рискове, в срок до 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл. 106. Според ал. 2 на чл. 108 КЗ Когато не са представени всички доказателства по чл. 106 по застраховките по ал. 1, с изключение на застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, застрахователят е длъжен да се произнесе по един от начините по ал. 1 не по-късно от 6 месеца от датата на предявяването на претенцията. В случая шестмесечният срок е изтекъл на 11.03.2021 г. За периода 12.03.2021 г. – 08.08.2022 г. лихвата за забава върху 14 286,64 лв. е в размер на **2 043,78 лв.**, който съдът определи на осн. чл. 161 ГПК.

По разноските. И на двете страни се дължат разноски. Относно разноските, дължими на ищеца. Видно от представените доказателства в брой е заплатен адв. хонорар в размер на 1 690 лв., сторени са разноски и за 1119,60 лв. дт и 350лв. депозит за експертиза. На ищеца с оглед уважената част от претенцията се дължат **1 843,42 лв.** разноски.

Ответникът е сторил разноски за 2 087,78 лв. с вкл. ДДС – заплатено по банков път възнаграждение. Съдът намира за неоснователно направеното в о.с.з. от 29.05.2023 г. възражение за прекомерност предвид размера на исковите. На ответника се дължат разноски в размер на **869,69 лв.**

Водим от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „.....“ ЗАДЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на ***** ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, по предявените искове с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, сума в размер на **14 286,64 лв.** – дължимо застрахователно обезщетение по застраховка „Каско“ № ***** от 19.09.2019 г. относно МПС *****, рег. № ***** за настъпило на 11.09.2020 г. в гр. София, бул. „*****“ застрахователно събитие – кражба на цялото МПС, ведно със законната лихва върху главницата считано от датата на подаване на исковата молба в съда /09.08.2022 г. / до окончателното ѝ погасяване, както и сумата от **2 043,78 лв.** - лихва за забава върху главницата за периода 12.03.2021 г. – 08.08.2022 г., като **ОТХВЪРЛЯ** исковите като неоснователни за горницата до пълния предявен размер от съответно 24 487 лв. и от

3 503,01 лв.

ОСЪЖДА „.....“ ЗАД ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ***** ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, сумата от 1 843,42 лв. – разноси.

ОСЪЖДА ***** ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на „.....“ ЗАД ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: *****, сумата от 869,69 лв. – разноси.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____